

Посвідчення неоплати чеків

Порядок вчинення цієї нотаріальної дії регулюється ст. 93 Закону України «Про нотаріат» і п. 180 Інструкції про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України.

На сьогоднішній день в Україні форма розрахунків чеками не заборонена. Нормативними актами Національного банку України передбачено різні форми для здійснення безготівкових розрахунків як між суб'єктами господарювання, так і між фізичними особами.

Серед них урегульованим є й порядок розрахунків чеками. Правова підстава для цього - Інструкція № 7 про безготівкові розрахунки в господарському обороті України, затверджена постановою Правління Національного банку України від 02.08.1996 р. Вона застосовується для здійснення розрахунків у безготівковій формі між юридичними особами, а також між фізичними та юридичними особами з метою скорочення розрахунків готівкою за отримані товари, виконані роботи та надані послуги. Розрахунковий чек - це документ, що містить письмове розпорядження власника рахунку (чекодавця) установі банку (банку-емітента), яка веде його рахунок, сплатити чекодержателю зазначену в чеку суму коштів. Чекодавцем може виступати юридична або фізична особа, яка здійснює платіж за допомогою чека та підписує його. Чекодержателем виступає підприємство, яке є отримувачем коштів, а банком-емітентом виступає банк, що видає розрахунковий чек підприємству або фізичній особі.

Чеки можуть виготовлятися як окремі документи або як чекові книжки. Як окремі бланки виготовляються розрахункові чеки, що використовуються фізичними особами для здійснення разових операцій.

Інструкцією встановлено, що строк дії розрахункового чека, що видається для разового розрахунку фізичній особі, становить три місяці.

Чек містить такі реквізити:

назву «розрахунковий чек»;

назву (для фізичних осіб - прізвище, ім'я та по батькові чекодавця, дані його паспорта або документа, що його замінює) власника чекової книжки (дані чекодавця), та номер його рахунку;

назву банку-емітента і його номер МФО;

ідентифікаційні коди чекодавця і чекодержателя за Єдиним державним реєстром підприємств та організацій, України, у фізичних осіб - ідентифікаційні номери в разі їх присвоєння державною податковою адміністрацією;

назву чекодержателя;

доручення чекодавця банку-емітенту сплатити конкретну суму, що зазначена цифрами та літерами;

призначення платежу;

число, місяць і рік складання чека (місяць слід писати літерами, дата видачі чека має відповідати його реальній видачі), місце складання чека;

підписи чекодавця й відбиток печатки (юридичної особи).

Чек, на якому відсутній будь-який із зазначених реквізитів, вважається не дійсним.

Чеки заповнюються кульковою ручкою або чорнилом від руки чи з використанням технічних засобів. Проставлення замість підпису факсиміле не допускається.

Чек із чекової книжки пред'являється до оплати в банку чекодержателя протягом десяти календарних днів (день виписки чека не враховується). Якщо закінчення строку для пред'явлення припадає на неробочий день, то останнім днем строку вважається наступний за неробочим робочий день.

Але використання чеків у загальному обсязі розрахунків складає незначний відсоток. У діяльності органів нотаріату вчинення нотаріальних дій щодо пред'явлення чеків до платежу та посвідчення несплати чеків практично не зустрічається.

Нотаріус, починаючи провадження з цієї нотаріальної дії, має впевнитися, що представлений йому документ є чеком. Для цього він повинен перевірити наявність усіх визначених раніше реквізитів на наданому йому документі. Відсутність у документі будь-якого з зазначених реквізитів позбавляє документ сили чека.

Вчинення цієї нотаріальної дії має своє чітко встановлене місце вчинення: за місцезнаходженням платника. Платниками виступають тільки кредитні установи.

Строки прийняття чеків до платежу теж регулюються чинним законодавством. Нотаріус приймає для пред'явлення до платежу чеки, подані після закінчення десяти днів, разові чеки після трьох місяців, а іноземні чеки - після закінчення шести місяців від дня видачі чека, але не пізніше 12-ї години наступного після цього строку дня.

Нотаріус того ж дня пред'являє чек банку до оплати. У разі несплати чека нотаріус посвідчує несплату чека написом на чеку за встановленою формою, наведеною в додатку 60 Форм реєстрів нотаріальних дій, нотаріальних свідоцтв, посвідчувальних написів на угодах і засвідчуваних документах.

Про вчинення цієї нотаріальної дії нотаріус робить позначку в реєстрі нотаріальних дій.

Одночасно з написом на чеку нотаріус надсилає повідомлення чекодавцеві про несплату його чека банком і вчинення напису на чеку.

На прохання чекодержателя нотаріус у разі несплати чека вчиняє виконавчий напис. Такий напис вчиняється лише за умови наявності на чеку напису про те, що чек було пред'явлено до оплати з зазначенням дня пред'явлення та не було оплачено. Вчинення виконавчого напису в такому випадку провадиться за загальними правилами вчинення виконавчих написів.

Перша київська
державна нотаріальна контора